Március 28., a pedagógusok napja

Nem véletlen az sem, hogy még sokak emlékezetében él Nagykaposon a római katolikus elemi népiskola utolsó igazgató-tanítója, Mikolajcsik János. A megsárgult fényképekről nyílt tekintetű fiatalember néz vissza, mellette felesége, az iskola tanítónője. Nehéz időkben választották a tanítói hivatást, két világégés közepette, felvállalva a nemzeti kisebbségi oktatás minden gondját.

Mikolajcsik János 1896-ban született Csapon. Az Ungvári Tanítóképző elvégzése után bevonult katonai szolgálatra. Az első világháborúban az olasz és az orosz fronton teljesített szolgálatot. Még most „szerencséje volt", nem úgy, mint nagykaposi kollégájának, Bacsár Gyulának. Ő nyomtalanul eltűnt az első világháború valamelyik hadszínterén. Hosszú ideig hazavárták, végül 1924-ben holttá nyilvánították.

Mikolajcsik János 1921-ben megpályázta a megüresedett kántor-tanítói állást a Nagykaposi Római Katolikus Elemi Népiskolában. A pályázatot elnyerte, 1921-ben helyettes kántor-tanítónak nevezték ki, majd 1924-ben véglegesítették. A IV.-VIII. osztályosokat tanította. Szigorú, erős kezű tanítónak tartották. Nevét 1943-ban „Mikolay"-ra magyarosította.

A második világháború őt is elsodorta. 1944.december 2-án a szovjet katonai hírszerzés alakulata, a hírhedt GPU, máig tisztázatlan körülmények között elhurcolta Ungvárra, ahonnan soha többé nem tért vissza.

A Nagykaposi Római Katolikus Népiskola másik tanerője, a felesége volt, Mikolajcsikné Hegedűs Margit. 1902-ben született Ungváron. Az Ungvári Tanítóképző elvégzése után tanítói pályáját Dobóruszkában kezdte. Miután 1925-ben családot alapítottak, Nagykaposra került tanítani, majd 1930-ban kinevezték az akkoriban épült második tanterem tanítónőjének, ahol az I.-III. osztályosokat tanította. Házasságukból négy gyermek született. Az iskolában 1944-ig taníthatott, ugyanis a Beneš-dekrétumok alapján megszűntették a magyar tanítási nyelvű iskolákat. 1945-ben átvette a férje után megüresedett kántorságot. A család nagyon nehéz körülmények között élt. Az új hatalom emberei még a kántor-tanítói lakásból is ki akarták tenni az utcára négy gyermekével együtt. Végül, az akkorra már felforrósodott közhangulat mentette meg őket a kilakoltatástól.

1960-ban áttelepült Budapestre két lányával a fiához. 1986-ban hosszantartó betegség után elhunyt.

A Mikolay tanító-házaspár sorsa 20. századi magyar sors, amikor ezrek váltak üldözöttekké csak azért, mert más volt a hitük, politikai meggyőződésük és nemzeti hovatartozásuk.

Comenius közel négyszáz éve megfogalmazta „...a gyermeket idegen nyelvre tanítani az anyanyelv ismerete előtt olyan, mintha lovagolni tanítanánk, mielőtt járni tudna." Nem készített felméréseket, mégis ösztönösen tudta azt, amit ma már nemzetközi statisztikák is egyértelműen alátámasztanak. A közel négyszáz éve leírt pedagógiai alapelv mit sem változott. A napokban megjelent a nemzetközi PISA-felmérés eredménye. Bennünket a Szlovákiában mért eredmények, ill. a nemzetiségi iskolák eredményei érintenek. Az ország magyar diákjai részben anyanyelvükön, részben az államnyelven tanulnak. A felmérés során a magyar iskolák diákjainak magyar nyelvű kérdéssort kellett kitölteniük, míg az otthon magyarul beszélő, de az ország hivatalos nyelvén tanulóknak az oktatás nyelvén kellett megoldaniuk a feladatokat. A felmérés eredménye szerint a magyar iskolába járó diákok szövegértésben felülmúlták a szlovák diákokat. Azok, akik otthon magyarul beszélnek, de szlovák iskolába járnak, nagyon rossz eredményt értek el szövegértésben, és ez a hátrány a matematikára és a természettudományra is igaz.

Az iskolaválasztás a szülők joga, a tanévkezdésig még lehet gondolkodni!

Demjénné Kovács Erna